

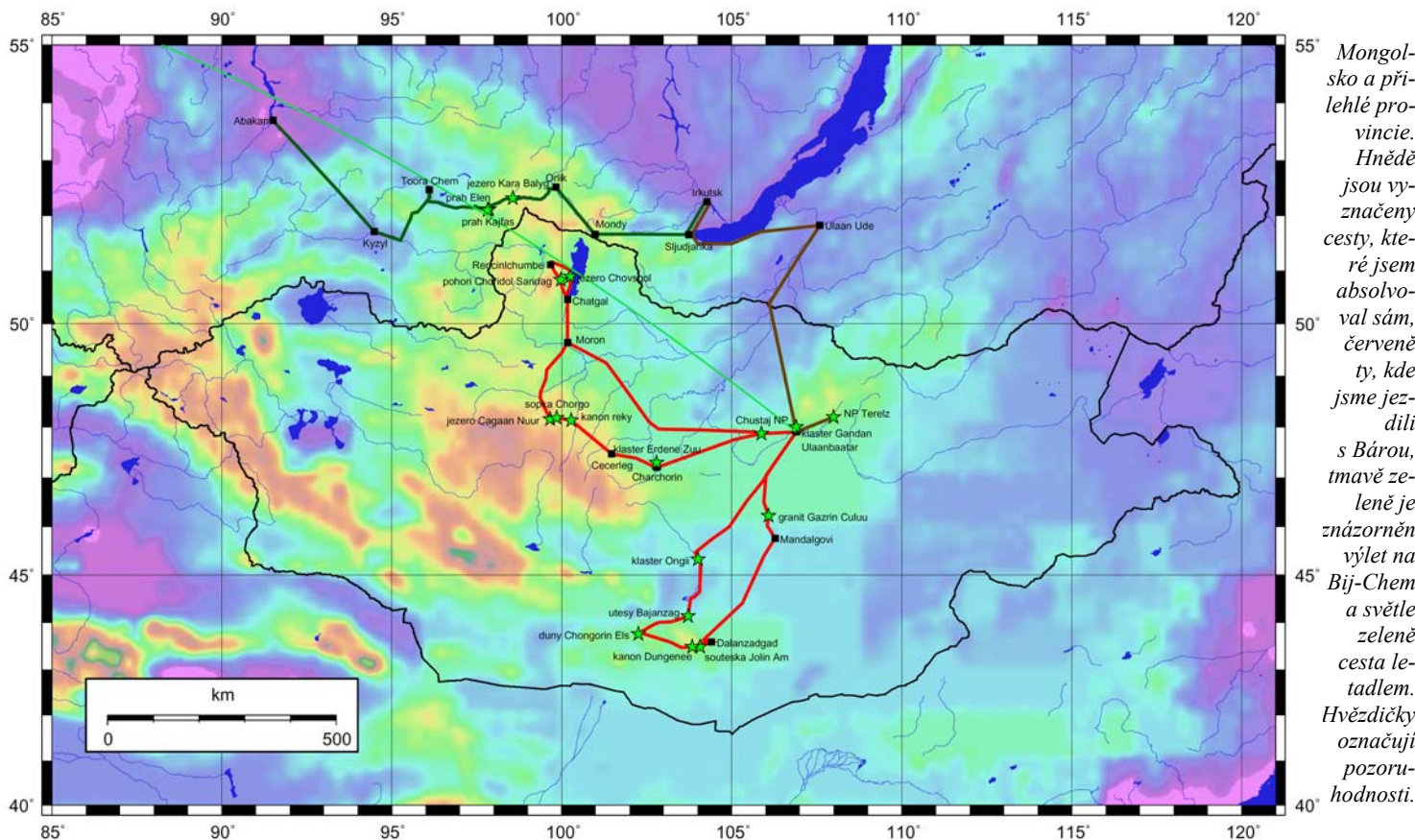
Mongolsko, Burjatija a Tuva 2005

aneb 11 týdnů stepí, pouští, tajgou a po řece

obecně:

První týden jsem v Mongolsku strávil sám – na jeden den jsem se byl podívat v NP Terelž. Pak za mnou přiletěla Bára. Ještě přes týden jsem měl nějaké zaměstnání v Ulaanbaataru – Bára si město aspoň pořádně prohlédla. Během té doby jsme stihli jeden dvoudenní výlet do NP Chustaj. Potom jsme si udělali šestnáctidenní kolečko na sever Mongolska, během kterého jsme uskutečnili také desetidenní trek na koních podél jezera Chovsgol a v pohoří Choridol Saridag. Následovala týdenní cesta do pouště Gobi. Bára po pěti týdnech svého

pobytu v Mongolsku odletěla domů a já se vydal vláčkem na sever do Ruska. Přes Ulaan Ude a okolo Bajkalu jsem za pět dní dojel do Irkutsku, kde jsem se sešel s Hanysem, Vojtou, Dominikem a Adamem. Spolu jsme strávili tři týdny bez civilizace při pěší cestě z Orliku přes Sajany k jezeru Kara-Balyk a z něho na Matyldě dolů po Velkém Jeniseji do vesnice Toora-Chem. Dalších devět dní jsme se pak dostávali domů přes Kyzyl, Abakan, Krasnojarsk, Moskvu, Kijev, Užhorod, Košice a Žilinu. V Rusku jsme strávili pět týdnů.

Z dopravních prostředků byly využity: letadla, osobní auta, dodávky, nákladní auto, vlak, autobus, loď (přivozy a Matylda), koně,

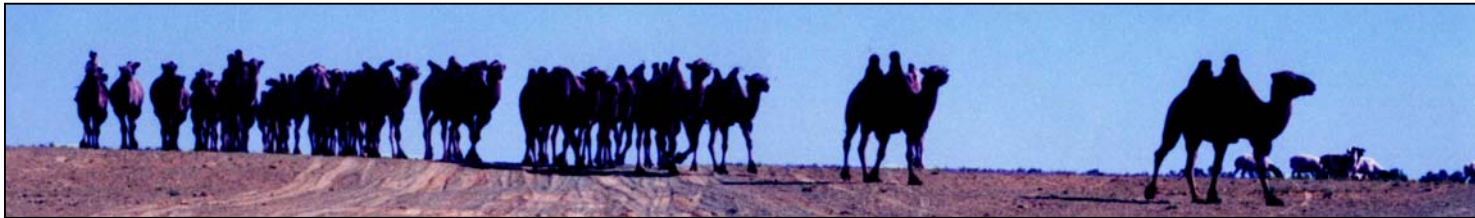
plavání a pěší chůze. Pro mě osobně to byla zatím nejdelší cesta. Příjemně se v ní podařilo spojit seismologické povinnosti s cestovatelskými zážitky. Užil jsem si cestování v páru i ve skupině a poprvé dokonce i zcela sám. Během cesty se podařilo vystřídat všechna myslitelná prostředí, od velkoměsta k liduprázdné tajze, od travnatých stepí k suché poušti. Absolvoval jsem během ní tři stejně dlouhé pasáže poznamenané rozdílnými druhy nemotorového transportu: kůň, chůze a loď. Kromě návštěvy exotického Mongolska a prvního setkání s budhistickou kulturou jsem si splnil i dávný sen – sjet Bij-Chem. Na řece je osm míst (prahů či kaňonů) popsaných obtížností WW IV a vyšší. Dva prahy – Kajfas a Elen – jsou popsány jako WW VI.

jak jsme bydleli:

Na cestě jsem strávil **77 nocí**. Bylo to **1x v letadle**, **3x v autě**, **8x ve vlaku**, **3x v hotelu**, **20x v bytě** u paní Galjy, **1x pod širákem** (pod člunem) a **41x ve stanu**. Lze konstatovat, že Mongolsko je země na kempování přímo stvořená, je možno tak činit kdekoli, neboť veškerá půda je všech a tedy nikoho. Sibiřská tajga je samozřejmě pro kempování také jako stvořená a na rozdíl od Mongolska si v ní můžete rozdělávat oheň, neboť je z čeho.

co jsme viděli:

Lidé: Mongolové sestávají z několika etnik (hlavně Chalchové), z nichž jedno jsou Burjati, kteří pak mají ještě svojí Burjatiji v Rusku. Ptal jsem se a prý si navzájem ti ruští rozumí s těmi mongolskými, což znamená se všemi v Mongolsku, protože tam se mluví prý všude stejně, vyjma Kazachů na západě. Na poslech zní „mongolština“ a „burjatština“ opravdu stejně. V Mongolsku žijí i Čátani, což

jsou pro změnu zase Tuvinci, kteří mají svojí Tuvu také v Rusku. Jak mluví mongolští Tuvinci nevím (možná druhá výjimka po Kazachích), protože jsme se k nim báli přiblížit, jelikož oni teď vydělávají na turistech a chtějí platit jen za to, že je vidíte, ale Tuvinství Tuvinci mluví jazykem zcela odlišným od Burjatů/Mongolů. Vypadají ale všichni stejně a jsou také všichni moc hodní. Základní náplň života Mongolů v UB je hrát kulečnick a těch ve stepi pozorovat svoje stáda ovcí a radit zabloudivším turistům, kudy dál. V Burjatiji a Tuvě je to pak chytání ryb a sběr bobulí všeho druhu.

Přírodní útvary a parky: V Mongolsku jsem navštívil NP Terelž, kde mají pozoruhodné skalní útvary, s Bárou pak NP Chustaj, kde se Holanďané a Julia Roberts snaží vypouštět do volné přírody koně Przewalského (viděli jsme jednoho), NP Chovsgol, kde leží stejnojmenné jezero, chráněnou oblast pohoří Choridol Saridag u téhož jezera a NP Gurvan Sajchan v Gobijském Altaji, kde mají krásné soutěsky Jolin Am a Dungdenee a pak také písečné duny Chongorin Els. Nicméně to, že je v Mongolsku něco NP, znamená pouze to, že tam patrně uvidíte něco hezkého a někdo vás obere o vstupné. Ochrana přírody je zde zatím zcela teoretickou záležitostí. Kromě těchto oficiálně vyzdvihovaných oblastí jsme viděli i sopku Chorgo, jezero Terchiin Cagaan, kaňon nějaké té řeky nedaleko, skalní útvary Gazrin Čuluu a samozřejmě mnoho stepi a hor a pouště. V Rusku jsem se pokoušel pohledem na Bajkal – je pořád velký. Oblast okolo Tissy a Jeniseje není chráněna žádným zapovědníkem, což je na Sibiři ale jedno, protože přírody je tam naštěstí tolik, že ještě zničená není, aspoň v těchto oblastech ne. Krom toho případný zapovědník v Rusku ochraňuje přírodu podobně intenzivně jako NP v Mongolsku.

Památky, památníky a muzea: Viděli jsme dva ze tří nejvýznamnějších klášterů v Mongolsku a to Gandantegčinen v Ulaanbaataru a Erdene Zuu u Charchorina. U Charchorina je i stará kamenná želva. Krom toho jsme navštívili v UB i klášter-muzeum Chojdžin Lamy a taktéž klášter-muzeum Zimní palác Bogd Chána. Nalezli jsme také zbořeniny kláštera Ongii v poušti Gobi. V UB jsme navštívili přírodopisné muzeum, kde mají spoustu kostí dinosaurů a také jejich zkamenělá vajíčka, pak dějepisné muzeum, kde jsou hlavně artefakty vztahující se k vládě Čingis Chána a tradiční obleky všech mongolských asi patnácti národů. Bára navštívila i muzeum výtvarného umění. V Rusku jsem prohlédl centrum Ulaan Ude, které je překvapivě milé a čisté, zašel jsem i do muzea přírody Burjatije. V Kyzylu jsme si vyfotili monument, který tvrdí, že označuje střed Asie. V tomtéž městě je i nový budhistický klášter, vevnitř jsme nebyli. Arbat v Moskvě standardní, celkem pěkný je i Kijev, prolezli jsme nějaký kostel.

Zvířátka: Mongolsko překvapilo zejména množstvím ptáků. Kromě klasických (budhističtí holubi) bych vyzdvihl hejna jeřábů, mnoho jestřábů/sokolů (nerozlišuji), sem tam nějaký orel a hlavně – což hraničí s nebezpečím – jsou tam supi. Koňů mají asi 3 miliony a velbloudů několik set tisíc. Koně máme nafocené skoro všechny, velbloudy jsme přestali fotit po dvou filmech. Celá země se hemží malými hlodavci – nejoprsklejší jsou morčata v Gobijském Altaji – jsou stejná jako v Ruském Altaji. Jsou zde i pruhované veverky, jaké jsme zatím viděli jen v Severní Americe (při pohledu na Tuvince ale Hanys poznamenal, že Indiány viděl do té doby také jen v Americe). Pak nějaké druhy syslíků atd. Prý jsou tam i ryby, ale žádné jsme neviděli, Mongolové je stejně nejedí. Jedí ale ovce a kozy, což se na talíři nepozná. Ovcí a koz je tam ještě víc než koní (koně jedí, myslím, také). V Gobi žijí ještěrky – minimálně dva druhy máme vyfocené. Dřív tam žili i dinosauri, dnes se tam najdou jen jejich kosti. Ale člověk by se ani nedivil, kdyby na ně narazil na živé. Bára ostatně nazývá pozorované ještěrky „malými dinosaury“. Na písečných dunách běhají podivní brouci.

První zvíře, na které jsem se těšil v Rusku, byly uzené ryby u Bajkalu – ty nezklamou. V Sajanech se to rybami jen hemží, všichni je tam loví a jedí a při pádlování do nich strkáte pádlem. Chytali jsme mnohokrát a nechytli nic. Sibiřská ryba je pořád chytřejší než český vodák. Koně jsou v Burjatiji i v Tuvě také – větší než v Mongolsku, ale pořád menší než u nás. Malí piskoři žijí na sušších místech, my postupovali většinou močalem nebo vodou. Setkali jsme

se s medvědicí a medvědátaty, ona neříkala nic, překové strašně vřeštěli. Dravci (jestřábi/sokoli) jsou zde také v množství hojném a místo jeřábů žijí okolo Jeniseje volavky. Pro komáry a muchničky platí, že jsou kosmopolitní – žijí dokonce v Mongolsku, Burjatiji i v Tuvě.

Vesnice (poporadě, jak byly navštíveny): Praha, Moskva, Ulaanbaatar, Nalajch, Ulaanbaatar, Moron, Chatgal, Renčinlchumbe, Moron, Cecerleg, Charchorin, Ulaanbaatar, Mandalgovi, Dalanzadgad, Ulaanbaatar, Suchbaatar, Nauški, Ulaan Ude, Mysovaja/Babuškino, Sljud'anka, Irkutsk, Kultuk, Mondy, Orlik, Balakta, Saldam, Toora-Chem, Kyzyl, Abakan, Krasnojarsk, Moskva, Kijev, Užhorod, Košice, Žilina, Praha.

Ceny: Mongolsko je země víceméně levná, v nejlepších obchodech v Ulaanbaataru stojí jídlo jako u nás a na trhu méně. Nájem auta je tak 30 – 40 USD za den i s řidičem, plus benzín, který je tak do 20,- Kč za litr. Ovšem auta hodně žerou; UAZ (klasická ruská maršrutka/sanitka) pro 6 – 9 lidí (20 místních), který je jediným vhodným do stepi a pouště, baští minimálně 20 L/100 km. Čtyři koně (pro Báru, pro mně, pro Dzaju a nákladní) plus průvodce (to je ten Dzaja) stojí 20 USD na den komplet. V Burjatiji stojí stejnou cenu kuň jeden – zatím jsme nepřišli na to proč. V Burjatiji jsme se pohybovali z druhé strany týchž kopců jako v Mongolsku (viz mapka), ale zkrátka jiná země, jiný mrav; šli jsme tedy pěšky. V Mongolsku jsme bydleli v Ulaanbaataru za 10 USD (250,- Kč) na člověka za noc v soukromém bytě, což bylo celkem luxusní. V Rusku jsem zaplatil jednou 450 (400,- Kč) a potom dvakrát 330 rublů, což je na nejlevnější hotýlky celkem drahé. Rusko se vůbec stává zemí drahou, aspoň ve srovnání s Čechami. Moskva je pak zcela nejdražší ve srovnání s čimkoli.

cestování:

Aeroflot prokázal že patří již mezi slušnější letecké společnosti, pouze letušky jsou neustále nasrané nebo tak vypadají. Cestou zpět Bára neplánovaně přistála v Novosibirsku, přestože let byl psán jako nonstop Ulaanbaatar – Moskva. Mongolsko je země, kde se lze pohybovat buď „veřejnou dopravou“, nebo najatým autem a to přesto, že veřejná doprava tam neexistuje a soukromé auto nemůžete najít. Vyzkoušeli jsme obojí, rozdíl je pochopitelně v ceně, která ale odpovídá pohodlí. V obou případech platí, že je obtížné dopravu zajistit a domluvit se s řidičem, neboť ten umí jen mongolsky a na autech není napsáno, kam jedou. Řidič je ale vždy milý. Kupodivu velmi slušně funguje v Mongolsku železnice. Počítačový systém prodeje jízdenek sice zatím způsobuje víc komplikací než užítka, ale naštěstí se vše ještě píše do tlustých knih a je možné si tak objednat jízdenku i měsíc předem, ale pouze na vlak, který v UB začíná. Na vlak, který jede např. z Pekingu do Moskvy, je možné koupit jízdenku jen v předvečer jeho příjezdu do UB, až někdo z hranic z Čínou zatelefonuje, kolik v něm je volných míst. Z toho ale plyne, že koupíte lístek s místenkou, lůžkem atd. Tedy velmi pohodlně. Vlakem jsem dojel přes noc do Ulaan Ude a pak se natřikrát električkou přískokami dobrouzdal do Irkutsku. To ale také funguje dobře a podle řádu. Cesta z Abakanu probíhala bez nejmenších komplikací – v Rusku funguje systém jízdenek perfektně a to pomocí systému již plně computerizovaného. Podařilo se nám tak například v Krasnojarsku koupit lístky i s lehátkem pro cestu z Moskvy do Kijeva, což zní téměř neuvěřitelně. Na trase Krasnojarsk – Moskva ale už neměli volná lehátka v plackartnym, takže jsme museli jet kupejnym, který je dvakrát dražší. Ukrajina funguje také dobře, jen vlaky jsou tam špinavější než v Rusku. Celá cesta tak selhala až na Slovensku, kde se prodavačky a průvodčí tváří ještě mnohem hůř než letušky v Aeroflotu a hlavně zde vlaky jezdí podle plotu. Na tříhodinové cestě z Košic do Žiliny vlak nabral zpoždění hodinu a čtvrt a krom toho, že jsme se museli opít v Žilině při čekání na další spoj, dělali nám ještě dusno kvůli tomu, že další vlak měl jet delší cestou a tudíž byl dražší. Na Slovensku jsou z celé Asie i nejdopornější prodavači ve stáncích s občerstvením a nejprotivnější vextráci, kteří jsou naopak v Rusku všude velmi milí. V Rusku jsme si na Leniny už zvykli, v této souvislosti je potřeba zmínit, že v Žilině na nádraží je v rudé mozaice vyveden nápis „Radostně pracovat – radostně žít“ – asi proto vzali Slovensko do Jevropejskovo Sajuzu. Nádraží jsou také suverénně nešpinavější a nejzanedbanější na Slovensku. Pokud jste tedy byli někdy u našich východních sousedů, vezte, že v Mongolsku, v Rusku ani na Ukrajině vás nic horšího nečeká.

den po dni:

Vysvětlivky:

MoAV	– Mongolská Akademie věd
RCAG	– Research Center for Astronomy and Geophysics (jeden z ústavů MoAV)
ÚSMH	– Ústav struktury a mechaniky hornin (Akademie věd ČR)
CTBT	– Comprehensive Test Ban Treaty (myšleno jaderných testů)
USGS	– United States Geological Survey
UB	– Ulaanbaatar
NP	– National Park / Národní park

den	dtm	co se dělo	bydlení
1.	15.6.	v 10:25 ráno odlet z Prahy do Moskvy , večer odlet z Moskvy	letadlo
2.	16.6.	RCAG 1: ráno přilet do Ulaanbaataru , ubytování, návštěva kanceláře MoAV, RCAG, večer courání po městě	byt
3.	17.6.	RCAG 2: den strávený na RCAG, večer procházka po městě	byt
4.	18.6.	výlet s Odonem a spol. do NP Terež , pic-nic u řeky Tuul , píchnutí kola, večer zpět do UB	byt
5.	19.6.	klášter Gandan , přírodopisné muzeum (dinosauři), dějepisné muzeum (Čingis Chán)	byt
6.	20.6.	RCAG 3: den na RCAG, přednáška o našem ústavu a mojí práci, večer procházka po městě	byt
7.	21.6.	RCAG 4: den na RCAG, odpoledne na imigrační úřad zaregistrovat se – škrtají mi vízum	byt
8.	22.6.	RCAG 5: se sekretářem a Odonem na imigrační úřad řešit problém s vízem, návštěva USGS stanice	byt
9.	23.6.	RCAG 6: vyzvedávám Báru na letišti, odpoledne RCAG, večer spolu procházka po městě	byt
10.	24.6.	RCAG 7: den na RCAG, návštěva imigračního úřadu, necháváme tam pasy	byt
11.	25.6.	výlet s Odonem a jeho děvčetem po silnici do NP Chustaj , cestujeme Odonovou Toyotou, cca 110 km z UB, opět řeka Tuul	stan

12.	26.6.	návrat stepí a přes CTBT stanici (prohlídka) a televizní vysílač (prohlídka a ochutnávka místních jídel) do UB	byt
13.	27.6.	RCAG 8: den na RCAG	byt
14.	28.6.	RCAG 9: imigrační úřad, vyzvedáváme pasy s prodlouženými vízy, jedu se podívat na RCAG stanici nad UB	byt
15.	29.6.	RCAG 10: den na RCAG	byt
16.	30.6.	RCAG 11: den na RCAG	byt
17.	1.7.	RCAG 12: den na RCAG, závěrečná přednáška o tom, co jsem tam dělal	byt
18.	2.7.	odjezd z UB směr severozápad, 18 lidí v dodávce, píchnutí kola, přes noc	auto
19.	3.7.	dopo v Moronu , dalším autem do Chatgalu , ubytování v kempu Natures Door, seismická stanice Chatgal – instalace softwaru	stan
20.	4.7.	koně 1: z Chatgalu oklikou údolím a večer k jezeru Chovsgol	stan
21.	5.7.	koně 2: podél jezera	stan
22.	6.7.	koně 3: podél jezera	stan
23.	7.7.	koně 4: podél jezera a odpoledne odbočka na západ do hor	stan
24.	8.7.	koně 5: přes sedlo k vyschlé řece	stan
25.	9.7.	koně 6: klušeme celý den do stepí, večer nákup v Renčinlehumbe	stan
26.	10.7.	koně 7: ze stepí opět do hlubokých údolí v Choridol Saridag	stan
27.	11.7.	koně 8: prudce nahoru a do sedla 2300	stan
28.	12.7.	koně 9: mírně dolů, proti jiné vyschlé řece nahoru a přes sedlo 2400	stan
29.	13.7.	koně 10: údolím a stejnou cestou jako 1. den do Chatgalu , večer opět návštěva seismické stanice – proměřování autobaterii	stan
30.	14.7.	dodávkou do Moronu , odpoledne s partou šéfa cestovky směr Cecerleg, zablouzení	stan
31.	15.7.	jezero Terchiin Gagaan , láva, výstup na sopku Chorgo , kaňon, skála Tajchar Čuluu , Cecerleg , večer do Charchorina	stan
32.	16.7.	prohlídka kláštera Erdene Zuu u Charchorina, socha pind'oura , kamenná želva	stan
33.	17.7.	z Charchorina maršrutkou po silnici do Ulaanbaataru , ubytování opět u paní Galjy	byt
34.	18.7.	zařizování výletu do Gobi, celý den běháme po UB	byt
35.	19.7.	Gobi 1: z Ulaanbaataru ke granitovým skalám Gazrin Čuluu , 256 km	stan
36.	20.7.	Gobi 2: přes Mandalgovi a Dalanzadgad k soutěsce Jolin Am , 446 km	stan
37.	21.7.	Gobi 3: prohlídka soutěsky, průjezd kaňonem Dungdenee , k dunám Chongorin Els , výstup na duny, 165 km	stan
38.	22.7.	Gobi 4: k Flaming Cliffs – Bajanzag , prohlídka útesů, ještěrky, sbírání kamení a dinosauřích koster, 148 km	stan
39.	23.7.	Gobi 5: ke klášteru Ongii , 161 km	stan
40.	24.7.	Gobi 6: zpět do Ulaanbaataru , 403 km, tedy celkem 1.579 km během výletu do Gobi	byt
41.	25.7.	resuscitace ve městě, návštěva největšího trhu	byt
42.	26.7.	rozloučení na RCAG, poslední suvenýrování	byt
43.	27.7.	Bára ráno odlétá domů, já večer odjíždím vlakem z UB na sever	vlak
44.	28.7.	hraniční přechod Suchbaatar – Nauški , pozdě večer příjezd do Ulaan Ude	hotel
45.	29.7.	prohlídka Ulaan Ude, odpoledne odjezd elektrickou k Bajkalu do Babuškina (Mysovaja)	pláž
46.	30.7.	brzo ráno elektrickou do Sljud'anky , baštění uzených ryb, odpoledne odjezd elektrickou do Irkutska	hotel
47.	31.7.	celý den běhám po městě, shánění informací a auta na odvoz do Orliku	hotel
48.	1.8.	dopo vyzvedávám kluky na nádraží v Irkutsku, domlouváme auto a hned vyrážíme směr Orlik	stan
49.	2.8.	choďák 1: ještě kousek Uralem přes Oku do Balakty a pak už jen 2h pěšky s 35 kg na zádech, táboření u cesty na PB Tissy	stan
50.	3.8.	choďák 2: 4h podél Tissy, táboření v lese, koupání na oblázkovém ostrůvku	stan
51.	4.8.	choďák 3: 4h podél Tissy + 3h překonávání jejího pravého přítoku (plavání a přetahování věcí po laně), tábor za přítokem	stan
52.	5.8.	choďák 4: táboření u prvního jezera na Tisse	stan
53.	6.8.	choďák 5: opouštíme cestu, táboření u druhého jezera na Tisse	stan
54.	7.8.	choďák 6: postup bez cesty, táboření na ostrůvku v bažinách, prší, nejsme u řeky	stan
55.	8.8.	choďák 7: zprvu bez cesty, nalézáme cestu, bagáž přes Tissy na koních, prší, táboření na LB vysoko nad řekou	stan
56.	9.8.	choďák 8: plavba + brodění přes levý přítok Tissy, 3x přes Tissy, medvědi, prší, táboření na soutoku se Saryktou	stan

57.	10.8.	choďák 9: výstup proti Saryktě na pláň před sedlem, prší, táboření cca 1.950 m n.m.	stan
58.	11.8.	choďák 10: samotné sedlo, prší, sestup k jezeru Kara-Balyk , táboření u něj	stan
59.	12.8.	stavba Matyldy 1: ze stanu až po 14:00 hodině, děsně prší	stan
60.	13.8.	stavba Matyldy 2: ze stanu již po 13:00 hodině, prší, kroupy, sněží	stan
61.	14.8.	Bij-Chem 1: dostavujeme loď, vyplouváme v 17:00, hodinu a půl pícháme jezero, práh Ogurec (na oči)	stan
62.	15.8.	Bij-Chem 2: Šivitská kaskáda (na oči), práh Vodopadnyj (na oči), práh Suchoj (prohlídka)	stan
63.	16.8.	Bij-Chem 3: práh Sjurpriz (prohlídka)	stan
64.	17.8.	Bij-Chem 4: práh Kajfas (proh., přenesení bágglů), práh Uzkij (proh.), práh Elen (proh., přenesení bágglů)	stan
65.	18.8.	Bij-Chem 5: příjemně tekoucí řeka, meandry, zával	stan
66.	19.8.	Bij-Chem 6: přenášení Jenisejského vodopádu	stan
67.	20.8.	Bij-Chem 7: líná řeka	stan
68.	21.8.	Bij-Chem 8: líná řeka	stan
69.	22.8.	Bij-Chem 9: líná řeka, ve 14:00 příjezd do vesnice Saldam/Toora-Chem , razvědka, domluvení auta, večer odjezd	auto
70.	23.8.	po obědě příjezd do Kyzylu , střed Asie, shánění autobusu, večer odjezd maršrutkou do Abakanu	auto
71.	24.8.	příjezd do Abakanu po 2:00 ráno, prohlídka city, čekání na odpolední vlak, odjezd směr Krasnojarsk	vlak
72.	25.8.	ráno příjezd do Krasnojarska , prohlídka city, sprcha na nádraží, večer odjezd směr Moskva	vlak
73.	26.8.	na Transsibu směr Moskva	vlak
74.	27.8.	na Transsibu směr Moskva	vlak
75.	28.8.	ráno příjezd do Moskvy , starý a nový Arbat , čekání, odpoledne odjezd směr Kijev	vlak
76.	29.8.	ráno příjezd do Kijeva , prohlídka city, čekání, brzo odpoledne odjezd směr Užhorod	vlak
77.	30.8.	ráno Užhorod , autobusem do Košic , vlakem do Žiliny , čekání v hospodě, pozdě večer vlakem na Prahu	vlak
78.	31.8.	ve 3:11 ráno příjezd na Hlavní nádraží v Praze	doma!

penízky:

Vyúčtování cesty není hotové a možná ani nikdy nebude, ale zhruba to vyšlo tak, že Báru stála cesta do Mongolska něco jako 41.000,- korun se vším všudy. Z toho jsou asi 3.000,- za fotky a suvenýry a 1.500,- za vízum a jeho prodloužení. Je možné odečíst tak 3.000,- za jídlo, které by člověk stejně snědl i doma a náklady na cestu jako takovou vyjdou na 35.000,- Kč. Já měl letenku zaplacenou z práce a její zpá-

teční část jsem nevyužil. Letenka Praha – Moskva – Ulaanbaatar a zpět stála 18.800,- Kč, tedy v případě Bary polovinu nákladů. Cesta do Ruska stála každého z kluků, kteří jeli vláčkem tam i zpět, asi 24.000,- korun komplet. Z toho jsou 4.000,- za víza. Mě to stálo o něco míň v Rusku, protože jsem tam nejel vlakem tak daleko, a o letenku míň v Mongolsku, ale utratil jsem ještě 1.600,- Kč za poslání pasu s ruským vízem do UB pomocí DHL. Celý výlet bych tak měl pořídít do 42.000,- a to hlavně díky té ušetřené letence.

výstupy:

Album „Mongolsko“, ve kterém je vybraných 200 fotek z celkem 250 exponovaných a album „Bij-Chem“, kde je vybraných 185 fotek z celkem cca 570 exponovaných – toto album je kompilací fotek, které jsem pořídil nejen já, ale i Dominik, Adam a Vojta. Ostatní čtyři kluci mají také takové sbírky, ve kterých jsou opět fotky od všech, co fotili, ale každá kompilace je jiná a převažují v ní každého fotky vlastní. Veškeré fotografie jsou chemické, nyní se snažím část z nich převést do elektronického formátu. Dovezli jsme také jednu fotografickou publikaci zachycující krásy Mongolska jako země, u mé maminky pak můžete narazit na čtyři velké obrazové publikace o architektuře, maskách, thankách, sochách, oblečení, šperkách atd, dále dostala i několik základních budhistických obřadních předmětů. Z Mongolska jsme si dovezli i něco prospektů, letáčků, map a jiných více či méně informativních materiálů. Podařilo se také nastartovat spolupráci z geofyzikálním ústavem v UB, takže v roce 2006 nebo 2007 snad pojedeme s kolegy z ÚSMH měřit seismicitu a umělé odpaly k městu Erdenet na sever od UB.

Kromě této celkové zprávy existuje také „Zpráva o řece“, která by měla sloužit jako první záchytný manuál pro ty, kdo by o Bij-Chemu případně uvažovali. Máme i nějaké vytištěné mapy, které lze ale najít na netu. Dominik si psal v Rusku deníček, který prý převede do elektronické podoby. Jednou bude možná i deníček můj, ten je zatím jen v hlavě.

Tímto děkuji všem, kteří nám s cestou pomohli, a hlavně pak Báře, Adamovi, Dominikovi, Hanysovi a Vojtovi, protože bez nich bych to nezažil.

Petr F. Kolínský

